

S Ł A W E K G O R T Y C H

*Temná krimi z Krkonoš,
v níž se současnost
prolíná s minulostí*



HORSKÁ BOUDA, KTERÁ ZANIKLA

přeložil Alexandr Pech

HORSKÁ BOUDA,
KTERÁ ZANIKLA

Copyright © Sławomir Gortych, 2025

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Alexandr Pech, 2026

Cover © Mariusz Banachowicz, 2026

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2026

ISBN 978-80-277-7088-5 (pdf)

SŁAWEK GORTYCH

HORSKÁ BOUDA, KTERÁ ZANIKLA

přeložil Alexandr Pech

VENDETA

Obsah

Ekvivalenty německých předválečných názvů	10
I. Účel světí prostředky	13
II. Rodinná tajemství	43
III. Na návštěvě v horách	81
IV. Pohlednice	117
V. Tři kamarádi	175
VI. Manfred Winckler	221
VII. Příběh staré ženy	245
VIII. Požár	273
IX. Krakonoš	311
Doslov čili Co se opravdu stalo a co je pouhá fikce	337
Poděkování	343

*Babičce Stasze,
která mi jako první ukázala,
že historie míst, kde žijeme,
je opravdu zajímavá.*

*Nejkrásnější odměna za mou práci mi jistě
zůstane, totiž: že se citlivému poutníkovi v oku
zaleskne slza radosti, až bude – s mou knihou
v ruce – shlížet z vrcholků hor do údolí nebo
sedět u šumícího vodopádu a shledá, že jsem
dobře pozoroval a cítil.¹*

ANONYM

1 In HÁJEK, Pavel (ed.): *Cesta do Krkonoš a okolních oblastí Čech a Slezska* v roce 1796. Přel. V. Reittererová. Praha: Kodudek, 2024, s. 68.

Gerhart Hauptmann
*Krkonoše*²

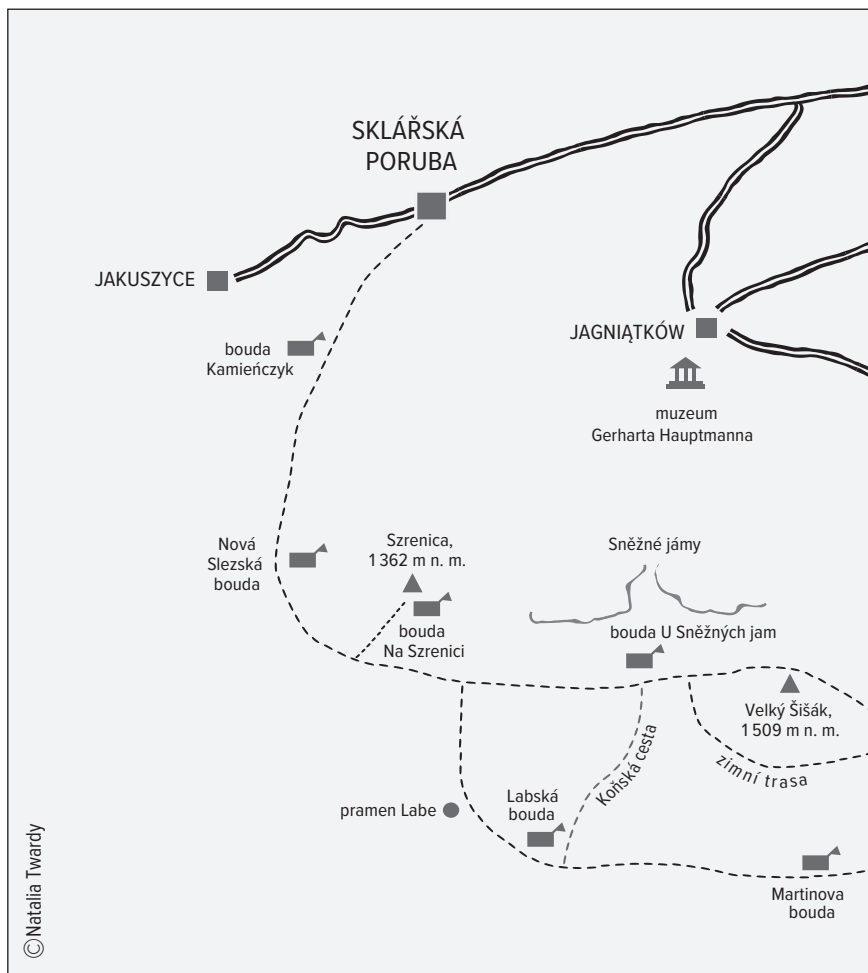
*Nesmírnost tvého podnebí,
všemocné horstvo, velebím:
Bouři, jež nocí halasí,
běsní v ní démon bezčasí.*

*Znám tě, a přesto cizí jsem,
tys utvořeno praživlem:
Tvá řeč, toť hlučné mlčení,
trháš-li stromy s kořeny.*

*Vánici zveš mě na cesty,
tvá srdečnost jest bolestí.
Však nyní marně útočíš:
Vysmívám se ti do očí.*

Jagniątków, 22. listopadu 1944

2 Přel. z: HAUPTMANN, Gerhart: *Neue Gedichte*. Berlin: Aufbau Verlag, 1946, s. 19.



Ekvivalenty německých předválečných názvů

Agnetendorf

Breslau, Kaiserstraße

Elbquelle

Festung Breslau

Freiburger Bahnhof

Jagniątków

Čísářská ulice ve Vratislavi
(dnešní Grunwaldské náměstí)

pramen Labe

pevnost Vratislav

bývalé vlakové nádraží
ve Vratislavi

Grunau

Hauptbahnhof Breslau

Hirschberg

Josephinenhutte

Königszelt

Mittagstein

Niederschlesien

Jeżów Sudecki

Vratislav hlavní nádraží

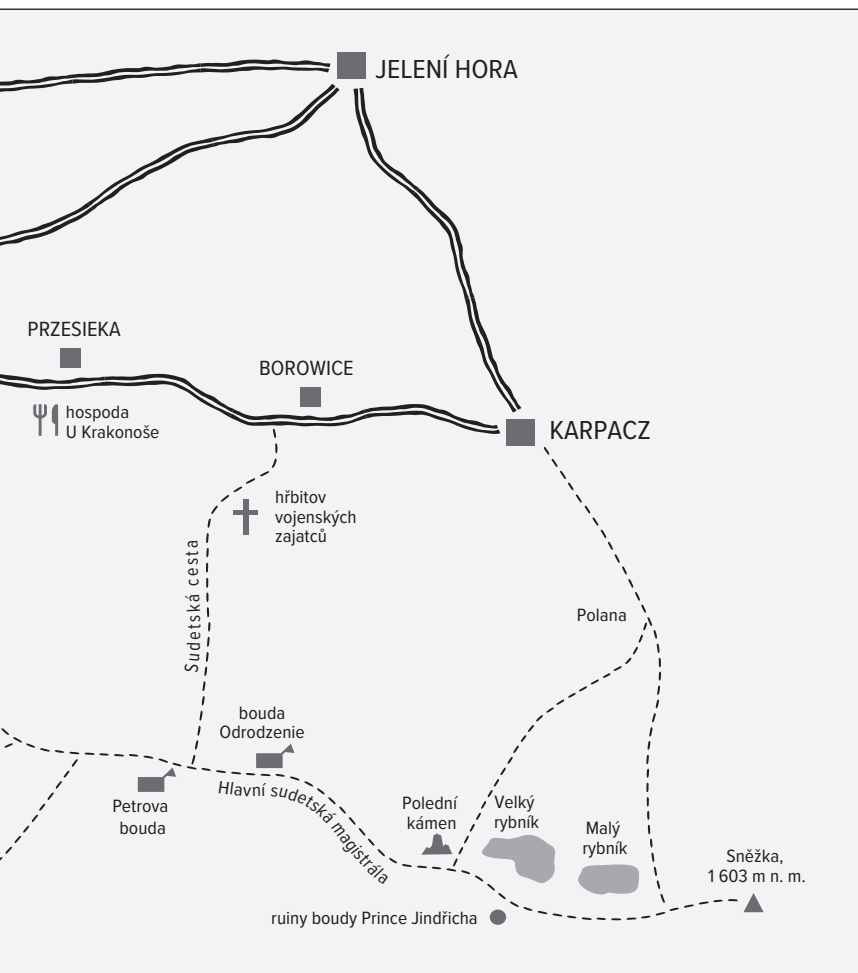
Jelení Hora

sklářská huť Julia

Jaworzyna Śląska

Polední kámen

Dolní Slezsko



Prinz-Heinrich-Baude
 Reifrägerbaude
 Riesengebirge
 Rübezahls Kanzel
 Schlesierhaus
 Schlingelbaude
 Schneegruben

bouda Prince Jindřicha
 bouda Na Szrenici
 Krkonoše
 Krakonošova kazatelna
 Slezský dům
 Schlingelova bouda
 Sněžné jámy

Schneegrubenbaude
 Schneekoppe
 Schreiberhaus
 Schweidnitz
 Sudetenstraße
 Waldenburg
 Wiesenstein

bouda U Sněžných jam
 Sněžka
 Sklářská Poruba
 Svidnice
 Sudetská cesta
 Valbřich
 vila Gerharta Hauptmanna

I.

ÚČEL SVĚTÍ PROSTŘEDKY

Grunau, 6. května 1945

N ebe nad Jelenohorskou kotlinou se podobalo vitráži hrající barvami. Na původně tmavomodrém povrchu se temná sklíčka postupně střídala s oranžovými, žlutými a červenými. Nad obzorem nesměle vykouklo slunce. Jeho paprsky zalily stráně hor a urychlovaly tání sněhu, který na nich pořád ležel. Místní mohli spatřit toto světelné představení poprvé od minulého týdne. Předešlé dny provázela nízko visící mračna, která pohled na většinu horských vrchů skryla. Po nočním dešti byl vzduch vlhký, svěží a lesy na úpatí Riesengebirge i pole u Hirschbergu přikryla pavučina mlhy. Tu a tam se daly zahlédnout pruhy kouře, stoupající z vysokých komínů továren.

Zatímco sluneční jas přemáhal tmu noci, objevil se nad letištem v Grunau starý letoun. Vrčení jeho motoru neúprosňě přerušilo ticho kolem. Letadlo hladce přistálo na ranveji a po chvíli z něj vystoupil muž středního věku. Výraz na jeho tváři neprozrazoval žádné emoce. Přísné rysy, bezchybně upravené vlasy lesknoucí se brilantinou a vysoce zdvižená hlava upozorňovaly na to, že se jedná o autoritářského člověka, který nesnese odpor. Ostražitě přeměřil okolí a myslel při tom na nebezpečí, která by na něho

po cestě, již přednedávnem započal, mohla číhat. Obyvatelé Grunau by v něm podle civilního obleku gauleitera Niederschlesienu Karla Hankeho nejspíš nepoznali. Muž, kterého nedávno jmenovali reichsführerem-SS a Himmlerovým nástupcem, před pár hodinami opustil hroutící se Festung Breslau.

Na konci ranveje na něho už čekalo vojenské auto. Když k němu šel, přemýšlel, jestli se nedopouští zrady. Utekl přece z obléhaného města, v němž právě on donedávna vydával rozsudky smrti pro každého dezertéra, zrádce a pro všechny, kteří nechtěli bránit pevnost do poslední kapky krve. Tuto myšlenku však zaplašil a utvrdil se v tom, že zvolil to nejlepší řešení. V Breslau udělal všechno, co šlo, a teď by ho tam čekala leda smrt.

Začal se soustředit na slábnoucí pocit vlastní hrdosti. Vždyť velel pevnosti, která odolávala nepříteli déle než samotný Berlín! Do poslední chvíle věřil tomu, že se na Odře stane podobný zážrak jako na Visle před pětadvaceti lety. Snil o tom, že Festung Breslau uchrání hrdost Říše a její hradby se stanou hrází proti bolševickým hordám. To se však nestalo a Hanke se teď musel postarat především o sebe.

Celý plán útěku málem ztroskotal, protože letadlo, v němž Hanke nad ránem vzlétal z Kaiserstraře v Breslau, se porouchalo. To Hankeho donutilo neplánovaně přistát ve Schweidnitz, kde se podařilo sehnat nové, jímž pokračoval v cestě.

Zastavil se u auta a podíval se na majestátní krajinu Riesengebirge. „Možná je to naposledy,“ napadlo ho. Když se na sklonku roku 1943 v Teheránu zrodila první myšlenka na vysídlení Němců za Odru a Nisu, Hanke to považoval za vtip. „Ubohý, neproveditelný nápad tří šašků,“ opakoval si v duchu. „V Niederschleisenu přece Němci žili odnepaměti, jenom šílence mohlo napadnout odtud všechny vyhnat.“ Uvědomoval si však, že historie už nejednou

přihlížela pozoruhodným změnám hranic i naplnění chorobných představ válečných vítězů. Čím dál víc ho trápila myšlenka, že ztráta Niederschleisenu se rychle blíží. „Na druhou stranu nikdo pořádně neví, co přinesou nejbližší měsíce,“ uklidňoval se. Netušil, že v Breslau už se připravuje zasedání poslanců a podpis kapitulace jeho dosud nedobytné Festung.

Nahlédl do kufru auta, aby zkontroloval, že z letadla přenesli všechny bedny. Cestou na jih ho čekala ještě jedna důležitá zastávka. Nasedl do auta a netrpělivým mávnutím ruky dal řidiči pokyn k odjezdu. Pod koly zaskřípal mokrý štěrk a zakrátko už auto uhánělo prázdnou silnicí na Hirschberg.

Nad letištěm se opět rozhostilo ticho, až by se mohlo zdát, že celá událost byla pouhý sen. Tomu dojmu odporoval pouze letoun, který stál na ranveji.

Cestou Hanke soustředěně pozoroval krajinu za oknem, která byla tak odlišná od té, již vídal v posledních týdnech. Se vztekem pomyslel na zdejší obyvatele, kteří byli na rozdíl od těch v Breslau ušetřeni bombardování. „Vypadalo by to jinak, kdyby Němci moji Festung pořádně bránili a tolik zrádců neuteklo z města nebo nespáchalo sebevraždu!“ Dobře věděl, že v poslední době si v Breslau sáhlo na život několik tisíc lidí. „Zbabělci!“ utrousil tehdy posměšně před podřízenými. Počet sebevrahů se ho ovšem nijak nedotkl.

S opovržením si prohlížel kolemjdoucí, kteří kvapem procházeli uličkami města. Věděli, že se neúprosně blíží čas účtování Němců se šesti lety nejstrašnější války, jakou kdy svět zažil. „Kdyby tihle opustili svoji horskou idylku a šli na frontu, situace by možná byla jiná. I oni mají pád Říše na svědomí,“ pronesl nad nimi v duchu rozsudek. Nejraději by je nechal postřílet. Už dlouho měl nervy napjaté k prasknutí a sebemenší maličkosti ho přiváděly k šílenství.

Ani netušil, že obyvatelé Hirschbergu už mají připravené rudé vlajky a Stalinův portrét, jež hodlají vyvěsit jako poctu blížícím se Sovětům.

Auto právě míjelo nádraží, které po léta vítalo příjíždějící lázeňské hosty a turisty. Byl znechucený, když si vybavil, co se v posledních měsících odehrávalo na Freiburger Bahnhof i Hauptbahnhof v Breslau. Když v lednu vyhlásil evakuaci žen, dětí a starších osob z pevnosti, doprava nemohla pojmout tak obrovský počet lidí a na nádražích v Breslau se odehrálo peklo. O panice, jež tam vypukla, svědčilo i to, že část dětí zahynula pod nohama lidí, kteří se zběsile přihnali na nástupiště v naději, že se dostanou do vlaku. Mnozí z nich pak museli utéct pěšky, přičemž někteří nepřežili a cestou umrzli ve dvacetistupňových mrazech. Při vzpomínce na tyto události Hanke samozřejmě cítil lehké znechucení, ale nikoli výčitky svědomí. „Taková jsou pravidla války,“ mumlal si pro sebe. „Kromě toho jsme měli vyšší účel. A účel světí prostředky.“

Cedule, která se mihla za oknem, oznamovala, že přijeli do Agnetendorfu. Asi každý v okolí si tuhle vesničku spojoval jen s jedním člověkem, nobelistou Gerhartem Hauptmannem.

Agnetendorf, 6. května 1945

I přes velmi časnou hodinu byl Gerhart Hauptmann na nohou. Uprostřed noci ho probudil telefonát, po němž už nemohl usnout. Oblékl se, neochotně si vzal snídani, kterou mu připravila jeho žena Margarete, a odešel do své pracovny. Byla to nejdůležitější místnost v milované vile Wiesenstein.

Několik minut nehybně seděl a přežvykoval oschlý chleba s marmeládou. Každý kus se mu zadrhl v krku, proto ho musel zapíjet vodou. Vždycky když byl ve stresu, měl pocit, že jeho slinné žlázy přestávají fungovat. Cítil narůstající neklid. Odsunul talíř se zbytky jídla, udeřil pěstí do stolu a vybil si vztek na starém nábytku. S námahou vstal. I když se dvaosmdesátiletý muž už nepohyboval tak rychle a obratně jako kdysi, radši se šoural jako želva mezi nábytkem, než aby dál seděl za psacím stolem. Dřív by v takové situaci vyrazil na procházku do okolních lesů, aby si urovnal myšlenky, ovšem teď už mu to zdraví nedovolovalo.

Měl před sebou tvrdý oříšek. Nervózně bubnoval prsty na stínidlo lampy stojící na sekretáři a bezděčně zíral z okna. Nevnímal však krásnou krajinu, která se před ním prostírala. Jeho mysl zaměřoval host, kterého by nejradši vůbec nepřijal. Nechtěl už mít s nacisty nic společného. Hanke však byl v telefonátu neústupný. Než stačil Hauptmann jakkoli zaprotестovat, oznámil rozhodným tónem, že přijede, a zavěsil. „Měl by se stydět volat někomu v takovou dobu,“ pomyslel si Hauptmann podrážděně. Když uslyšel hluk motoru, přešel k druhému oknu, které směřovalo do dvora.

Na příjezdové cestě před vilou zastavilo vojenské auto, z něhož vystoupil reichsführer v civilu.

„Karl Hanke osobně...“ zamručel Hauptmann. Cítil, jak v něm roste pohrdání a odpor. Hned za gauleiterem vystoupil řidič a z auta vyndal poměrně velkou plochou bednu. Majitel Wiesensteinu si ztěžka povzddechl, vrátil se ke svému bytelnému vyřezávanému stolu a usedl do koženého čalouněného křesla. Vytáhl ze šuplíku zrcátko a zadíval se na svůj odraz. Tvářil se lhostejně a znuděně. Neměl v úmyslu jít Hankeho přivítat. „Trefí

sám,“ zašeptal. Nechtěl, aby se tento muž v jeho domě cítil vítaný. Aspoň takhle mohl vyjádřit svůj odpor. Člověk tak sebestředný a na gesta přecitlivělý jako Hanke s jistotou pochopí, co tím myslí.

V pracovně panovalo ticho, které přerušoval jen pravidelný tikot starých hodin. „Ticho před bouří,“ pomyslel si Hauptmann a s obavou čekal na první hromy.

O chvíli později uslyšel pronikavé zabušení na dveře. Měl dojem, jako by na prahu jeho domu číhala ostudná minulost. Jako by se k němu dobývaly události posledních let, za něž pravděpodobně brzy tvrdě zaplatí. Například Hauptmannovo příjmení na *Gottbegnadeten-Liste* neboli Seznamu bohem požehnaných, kam Hitler a Goebbels umístili příjmení největších umělců třetí říše; členství v Říšské kulturní komoře; přátelství s Hansem Frankem či mnoho fotografií po boku Karla Hankeho. To nebyly důvody k hrdosti, zvláště teď. „Časy se mění,“ pomyslel si Hauptmann trpce. Nacistovo bušení do dveří se rozléhalo po prázdných chodbách rezidence a mísilo se s nepříjemným zvukem zvonku, který netrpělivý host neustále tiskl. Začalo to. Hauptmann ucítil, jak ho polilo horko. Při těchto zvucích se má loučit se životem? Náhle hluk přestal a byly slyšet Margaretiny odměřené kroky. Za okamžik zaslechl kovový zvuk odsouvaných závor u hlavních dveří a skřípot otáčejícího se klíče. Jedno, dvě, tři otočení. Hauptmann zavřel oči. Rezavé panty zaskřípaly. Čas se vlekl nekonečně dlouho. Pak se všechno zrychlilo. Chodba se naplnila zvukem toho, jak vojenské boty zaduněly na mramorové dlažbě. Hned nato se ve dveřích pracovny objevil Hanke a odněkud zazněl rozčilený hlas Margarete, která se snažila něco vysvětlit řidiči. Hauptmann se zhluboka nadechl.

„Heil Hitler!“ Karl Hanke dupl podpatky a zvedl ruku k pozdravu, přičemž adresoval hostiteli neupřímný úsměv. On už

dobře věděl, že teď záleží jen na něm, jestli dojde k bouři, nebo se mu podaří vyhnout se jí.

„Ad primum³ slušnost velí zaklepat. ‚Heil Hitler‘? To si laskavě odpusťte...“ řekl Hauptmann. Doufal, že mu nezčervenají tváře a neprozradí stres. Hanke na moment upadl do rozpaků a po tváři mu přelétl zlostný výraz. Nobelistovy poznámky však přešel a posadil se naproti.

„Ale no tak! Odkdy si vykáme? Drahý Gerharte, známe se přece tak dlouho... Copak jsi zapomněl? Nebo že by ses styděl?“ Hanke našpulil ústa a probodl ho pohledem, z něž stydla krev.

Hauptmann neodpovídal.

„Aha, takhle je to!“ Hanke pokýval hlavou, a aniž by čekal na odpověď, mluvil dál: „Ty vyřízenej starej tupče...“ sykl. „Vzpomínáš, jak nádherná byla oslava tvých osmdesátých narozenin v listopadu dvačtyřicátého? Nebyl jsem to já, kdo tehdy dohlížel na každý detail té slavnosti? Nedostal jsi snad díky mně Schlesische Literaturpreis⁴?“ S každou otázkou zvyšoval hlas. „O tehdejší Gerhart-Hauptmann-Woche⁵ v Breslau mluvila celá Říše, nebo snad ne?“ Poslední slova mu řval přímo do tváře.

Hauptmann pořád mlčel a koutky úst mu klesaly čím dál více. Litoval, že neměl dost sil, aby se za války odštíhl od „všech těch bláznů“, jak v duchu nacisty někdy nazýval.

„Nebo snad ne?!“ zopakoval Hanke a počkal pár vteřin. „Na něco jsem se tě ptal, ksakru!“ Prudce vstal ze židle, až se s hlasitým

3 Ad primum (lat.) – zaprvé

4 Schlesische Literaturpreis (něm.) – Slezská literární cena

5 Gerhart-Hauptmann-Woche (něm.) – Slavnost u příležitosti básnických osmdesátých narozenin. Konala se ve Vratislavi od 10. do 15. listopadu 1942. Během ní bylo v metropoli Dolního Slezska premiérově uvedeno několik inscenací Hauptmannových her.

rachotem převrhla. Sevřené pěsti opřel o psací stůl tak, že Hauptmann mohl vidět naběhlé žíly na jeho ruku. Věděl, že v nich koluje krev bezohledného vraha. Rychle odvrátil zrak. „Tohle nebudu snášet. Křičet na mě, jednoho z největších básníků v dějinách německého národa? A ještě v mém vlastním domě? Dost bylo zbabělosti.“

„Nechci už mít s tebou ani tvými přáteli nic společného,“ zasyčel Hauptmann skrz zuby a skrýval při tom strach pod kamennou tvář. „Nikdy jsem nechtěl. To vy jste si mysleli, že jsem na vaší straně. Chybou bylo, že jsem neodjel už ve třiatřicátém. To bych se pak nenechal vtáhnout do té vaší odporné propagandistické mašinerie,“ vyprskl a sledoval rozpačitý zmatek na Hankeho tváři. „Dokonce ani Goebbels se nikdy nechtěl účastnit oslav spojených se mnou, těch přehlídek pokrytectví, které jsi organizoval. Nebyl idiot, dobře věděl, že vaši ideologií pohrdám.“

Odpověděl mu Hankeho zlověstný smích. Čekal spíš výbuch vzteku.

„Bojíš se... Nehraj to na mě, Hauptmanne, já to přece cítím. Tolikrát už jsem v lidských očích viděl strach ze mě a smrti, že ho vždycky poznám. Ten strach voní.“ S teatrální rozkoší se nadechl. Zvedl židli, kopnutím ji přisunul k psacímu stolu a obkročmo si na ni sedl. „Ale koho se bojíš ve skutečnosti, Gerharte? Snad tě netrápí svědomí? Jejda! Možná jde o to, že sem zanedlouho přesídlí sovětské velení a neuvěří ti ty žvásty, že jsi byl zapáleným odpůrcem nacismu?“ zeptal se jedovatě. „Myslíš si, že se tu Sověti zdrží dlouho? Nevěříš nám?“ Podepřel si bradu dlaněmi a železným pohledem Hauptmanna provrtával.

„Vám už díkybohu vypršel čas. Léta jsem se za to modlil. Přesně...“ na chvíli se odmlčel, „... od května třiatřicátého, kdy jste v Berlíně pálili knihy. Už tehdy jsem věděl, že přijde den, kdy

začnete pálit i lidi.“ Když to říkal, málem se rozplakal. Svaly na spáncích a tvářích napjatě pracovaly. „Abych odpověděl na vaši otázku,“ nasadil znovu úřední tón, „jsem realista. A vy? Vy jste na odpis.“

Gauleiter praštil dlaní do stolu, ztěžka se nadechl a zabodl do Hauptmanna svůj pohled. Nejradši by toho drzého starce poslal na onen svět, předtím by mu ovšem dopřál trochu rafinované tělesné radosti. Něco mu v tom ale bránilo. Zaprvé potřeboval jeho pomoc. Zadruhé před ním seděl nositel Nobelovy ceny. Führer sice jejím fanouškem nebyl, ale Hanke měl na věc vlastní názor. Lidé jako Hauptmann si zasloužili úctu, i když jim v hlavě už haraší.

„Možná by ses odsud měl odstěhovat,“ řekl Hanke znovu klidným tónem. „Někam do vnitrozemí Říše, tam bude pro tak vzácné hlavy, jako je ta tvoje, bezpečněji.“ V jeho hlase zaznívala takřka dokonale předstíraná starost.

„Bud' neví, jakou taktiku vůči mně zvolit, anebo používá jednu z vyšetřovacích metod,“ pomyslel si Hauptmann. Rychle dospěl k závěru, že pravděpodobnější je druhá možnost. „Nejdřív s vyslychaným mluví někdo, kdo křičí a vyhrožuje, a potom ho vystřídá ten, kdo působí mile a předstírá, že chce pomoci. Střídají se pořád dokola, dokud vyslychaný není emociálně v háji a nezhroutí se. Vsadím se, že Hanke teď hraje obě role. To sotva, nenechám se rozhodit!“ pomyslel si. Byl připravený na všechno.

„Dobře víte, že jsem na stěhování příliš starý. Koneckonců tohle je můj domov!“ dodal důrazně.

„Myslíš, že se před Sověty zachráníš tou svojí nobelovkou? Vždyť oni o něčem takovém ani neslyšeli!“ strašlivě se zasmál Hanke. „Spálí ti ten...“ na chvíli se odmlčel, „... palác,“ a rukou obsáhl vkusně zařízenou místnost.

Hauptmann cítil, že takové napětí dlouho nevydrží. „To už pro mě není... Je čas to skončit,“ pomyslel si, aniž by dokázal přesně říct, jaký konec má vlastně na mysli. Vsadil na poslední útok. Chtěl věřit, že tenhle střet skončí stejně nečekaně jako souboj Davida s Goliášem.

„Zdá se mi, že hodně spěcháte. Sověti jdou hlavně po takových, jako jste vy. A soudě dle vaší přítomnosti, Festung Breslau právě padla. Škoda že kapitán navzdory starému pořekadlu nezůstal na potápějící se lodi až do konce...“ Cítil, že poslední větou nejspíš přestřelil. Začal proto mluvit rychleji a spoléhal na to, že mu esesák neskočí do řeči. „Chci tím říct, že byste se zřejmě, milý pane, měl vydat na další... cestu,“ odkašlal si významně.

Hanke v mžiku vytáhl pistoli, namířil ji na muže a bez sebe-menšího zaváhání vystřelil. Hauptmann pevně sevřel oční víčka, napjal šíji a přemítal, jestli smrt bude dlouhá a bolestivá. Po chvíli otevřel oči a pochopil, že se nacista netrefil. S údivem se na něho zadíval a gauleiter se zlověstně rozesmál.

„Když se rozkecáš, není lehké tě zastavit, starouši,“ řekl Hanke posměšně. „Važ slova, protože já varuju jen jednou.“

Zpoza dveří k nim dolehl klapot Margaretiných podpatků.

„Bože, Gerharte!“ vykřikla zděšeně a vrhla se do pracovny.

„Řekni jí, ať jde do hajzlu,“ sykl Hanke a namířil pistoli na ženu. Margarete stála jako opařená.

„Vypadni! Dělej!“ procedil Hauptmann. „Slyšíš?! Jdi! Zvládnuto!“ zvedl hlas a teprve tehdy se žena pohnula ke dveřím. O chvíli později, když cvakla klika, pokračoval a skrýval přitom pod stolem roztrásené, zpocené ruce: „Co vás tedy ke mně přivádí? Protože tohle asi nebude zdvořilostní návštěva na rozloučenou. Ledaže byste mi chtěl vážně pomoci s odchodem na onen svět...“

Zalupal po vzduchu, když mu došlo, co právě řekl. „Co chceš?!“ vyhrkl nakonec a nervózně si uhlazoval šedivé vlasy.

Hanke byl překvapený. Nečekal od starce takový odpor, zvlášť poté, co ho zastrašil zbraní. V duchu mu ale v jedné věci musel dát za pravdu. Spěchal. A to hodně.

„Přejdou tedy rovnou k věci, příteli,“ pronesl a poslední slovo zdůraznil. „Prokážeš mi drobnou laskavost. Víím, že už jsi část své neocenitelné knihovny odvezl do hloubi Říše... Tady jsem něco přivezl,“ řekl a ukázal na bednu, kterou řidič předtím postavil doprostřed místnosti. Hauptmann byl natolik zabrán do rozhovoru, že si toho vůbec nevšiml. „Tohle... je malá část mé neocenitelné sbírky. Nestihl jsem se o ni postarat dřív. A má další... cesta, jak jsi to pěkně nazval, by mohla být nebezpečná.“

„Chtěls říct ‚útěk‘, zbabělče,“ pomyslel si Hauptmann a nahlas řekl:

„Všechno už je na cestě do Horní Falce. Nic s tím neudělám, je mi líto...“ lhal mu do očí. Ve skutečnosti byla celá sbírka pořád ve Wiesensteinu. Doufal, že Hanke nebude ztrácet čas ověřováním.

„Poradíš si! Obsah je velmi cenný a vyžaduje zvláštní péči, to jistě chápeš...“

„Obsah mě nezajímá.“

„Co je mi po tom, do prdele!“ zařval Hanke, jako by udílel rozkazy podřízenému vojákovi. „Postaráš se o to a tečka!“ Máchnutím ruky smetl ze stolu Hauptmannovu nedojedenou snídani. Zvuk rozbitého porcelánu na chvíli přerušil jeho další řev. „Určitě chápeš, že bude lepší, když to u tebe Rusové nenajdou! Nějakej chytrák by si mohl všimnout, že jsem se k tomu skvostu dostal tak trochu... ne úplně legálně,“ odkašlal si, „ale kdybys snad měl pochybnosti, připomínám, že to, co je uvnitř, mi jednoduše patří jako odměna za tvrdou práci...“ Na chvíli se odmlčel. „Shrnu to.

Buď to někde schovej, nebo pošli na bezpečné místo. A máš po starostech.“ Zprudka vstal a zamířil ke dveřím.

Hauptmann chtěl protestovat, ale než stačil cokoli říct, Hanke se otočil na podpatku a dodal:

„Vůbec nepřemýšlej o tom, že bys to neudělal. Jako člověk, který má úctu ke kultuře, se přece o tak cenný obsah postaráš rád. Jednou si pro to přijdu, až nastanou lepší časy... Drž se, příteli.“ Zlověstně se usmál a odešel. Dveře zabouchl tak silně, až stařík nadskočil na židli.

„K čertu s tebou...“ zamumlal Hauptmann. Dýchal těžce a cítil, že nedokáže ovládnout třesoucí se ruce. Podíval se na plechem pobitou bednu stojící uprostřed pracovny. Neměl nejmenší pochybnosti, že její obsah byl vykoupen lidskou krví. „On je sběratel, jako já jsem baletka,“ pomyslel si jízlivě. Vzápětí zaslechl hluk odjíždějícího auta a s úlevou si oddechl. Bouři přežil. Doufal, že už toho hrozného člověka nikdy neuvidí. Po tvářích mu začaly stékat slzy, které celou dobu zadržoval. Když na něho Hanke mířil pistolí, už ani nevnímal, co říká. V hlavě mu zněla jen slova modlitby. V tak zoufalé chvíli mu mohl pomoci jen Bůh. Neplakal ze strachu, co přinese zítřek, ale hlavně z hořkého pocitu zklamání nad sebou samým. Jak se vůbec mohl ukazovat na veřejnosti po boku někoho, jako je Hanke? Styděl se, že tehdy nenašel dost odvahy říct světu nahlas to, co dnes konečně řekl nacistovi do očí. Utřel si slzy rukávem a pokusil se zklidnit dech. Když se mu to trochu povedlo, vstal a přistoupil k bedně, již tu po sobě nezvaný host zanechal. Rozepnul přezky dvou silných kožených řemenů, které víko držely. Nadzdvihl ho. Když spatřil, co je uvnitř, zatočila se mu hlava.

Margarete Hauptmannová si ze strachu o manžela nervózně okusovala nehty. Slyšela křik z jeho pracovny, slyšela nárazy a rány,

ale když se ozval výstřel... to byl málem její konec. Jejich další život v tomhle nejistém dolnoslezském kraji v ní budil strach, který den ode dne sílil. „Jakým právem se nás ten Hanke odvážil navštívit zrovna teď?“ ptala se sama sebe, když pro Gerharta chystala bylinkový nálev. Přiklopila kouřící hrnek podšálkem a zamířila ke dveřím manželovy pracovny. Jemně zaklepala a vstoupila, přičemž se záměrně snažila nedívat na bednu, převrženou židli, rozbitý talíř a další stopy po bouřlivém setkání svého muže s tím strašlivým nacistou.

„Gerharte...“ promluvila melodickým hlasem. Snažila se, aby to znělo bezstarostně, jako by se nic nestalo. „Připravila jsem ti bylinkový čaj. Na uklidnění. Doktor ti to doporučil...“ Postavila hrnek na stolek.

„Později!“ odsekl a probodl ji pohledem tak chladným, až se jí chtělo plakat. I v takových chvílích k ní manžel dokázal být ledově chladný. Beze slova vzala hrnek a odešla z pracovny. Posadila se v rohu Rajské síně⁶, jejíž přepych obdivovali všichni hosté Wiesensteinu. Zajímalo ji, co je uvnitř bedny, ale neodvážila se zeptat. „Čím méně víš, tím líp spíš,“ opakovala si v duchu a sama vypila bylinkový čaj, který původně připravila manželovi. Snažila se vzpomenout si, kdy se k ní začal chovat tak chladně a necitlivě. Byl takový vždycky, jen si toho nechtěla všimnout? A hned nato – jako vždy v podobných chvílích – se její myšlenky vrátily ke vzpomínkám na ten skandál, totiž na Gerhartův román se šestnáctiletou herečkou. Nebyl právě tohle okamžik, kdy všechno dobré v jejich manželství zmizelo? Jako by

6 Vstupní síň Wiesensteinu je zdobena nástěnnou malbou, kterou v roce 1922 vytvořil J. M. Avenarius. Vzhledem k námětu malby byla pojmenována jako Rajská síň. (pozn. překl.)

se přísloví, že čas hojí rány, na city podvedené ženy vůbec nevztahovalo. Začala plakat, což se jí v poslední době stávalo čím dál častěji.

Hauptmann zatím seděl v pracovně a rozhodně nepřemýšlel o vztahu se svou ženou. Zabýval se tím, jak se zbavit nepohodlné bedny, která mu, jak Hanke správně poznamenal, skutečně mohla přinést nemalé problémy. Podíval se z okna a na chvíli upřel zrak na horské vrcholy, které byly toho dne výjimečně dobře vidět. Pomyslel si, že právě tam je pro bednu jediné bezpečné místo. Sáh po telefonu, vytočil číslo a nesmírně ho potěšilo, když ve sluchátku uslyšel vyzváněcí tón. Linka pořád fungovala. S nadějí čekal na spojení se známým, který mu jistě rád prokáže laskavost. Na jeho dům viděl přímo z okna. Ostatně nejen on. Schnee grubenbaude byla viditelná téměř z každého místa ve vesnici. Ležela totiž asi o tisíc metrů výš než Agnetendorf.

Jelení Hora, 4. března 1960

Zástupce velitele Tomasz Grudziński svého rozhodnutí hořce litoval. V dokonale vyžehlené košili a skvěle střižené uniformě stál u okna a s rostoucím neklidem sledoval bitvu odehrávající se na obloze. Prudký vítr s hroživou silou hnal nad kotlinu bouřkové mraky, jejichž temná barva nevěstila nic dobrého. Každý, kdo tu žil aspoň pár měsíců, věděl naprosto přesně, že sněhová bouře je na spadnutí. Grudziński žil v Jelení Hoře už téměř patnáct let. „O patnáct let víc, než jsem měl!“ pomyslel si vztekle. Se stoupajícím strachem pozoroval, jak se vlivem zuřící sněhové vichřice ve vyšších částech Krkonoš postupně ztrácí jednotlivé vrcholky.

Linie obzoru se rozplývala jako čerstvě malovaný akvarel, na který někdo převrhl sklenici vody. Minutu po minutě se dělala větší tma a už tak šerá krajina Jelení Hory působila o to bezútěšněji. V pracovně se také setmělo, a tak rozsvítil velkou lampu stojící vedle stolu a dál zíral z okna. Cítil, že se blíží katastrofa.

Obvykle ho práce pohlcovala natolik, že vůbec nevnímal, co se děje venku. Dnešek byl ale jiný. Krátce před svítáním totiž nastoupili jeho synové Antek a Franek do autobusu směřujícího do Karpacze. „Do hor se jim zachtělo...“ pomyslel si rozhořčeně a sžíraly ho výčitky, že jim to vůbec dovolil.

Otočil se zády k oknu a posadil se ke stolu. Snažil se uklidnit a opakoval si, že oba synové už jsou plnoletí a vždycky byli opatrní. „Když uvidí, že se horší počasí, určitě se rozhodnou zůstat v nějaké boudě, nebo se vrátí do Karpacze...“ ujišťoval sám sebe. Vstal a znovu přešel k oknu. „Určitě je všechno v pořádku. Určitě se nic zlého... Do prdele, vždyť já si nejsem jistě vůbec ničím!“ Poslední větu zasyčel nahlas a uhodil pěstí do rámu okna. Nedostatek kontroly nad situací ho vždycky doháněl k šílenství.

Ať už doma, nebo v práci, Tomasz Grudziński byl téměř diktátor. Miloval pocit, že má dokonalý přehled o všem, co považoval za důležité. Právě proto se pokládal za vynikajícího policejního příslušníka. Nikdo neuměl z lidí dostat informace tak účinně jako on. Pravda, občas dal přednost méně elegantním metodám, ale to pro něj byla druhořadá věc. Hlavní bylo, že jsou efektivní.

Považoval se též za dobrého otce? Hluboce si povzdechl, až se sklo před ním lehce zamlžilo. K synům byl velmi přísný a vyžadoval od nich téměř vojenskou disciplínu. Takový přístup mu vždy připadal správný. Děti přece mají k otci cítit respekt. Teď se mu ale v hlavě vyrojily ty nejhorší scénáře. Antek a Franek už

víckrát udělali něco navzdory jeho příkazům, jen aby mu dokázali svou samostatnost a dali najevo nesouhlas s jeho výchovnými metodami.

Vzpomněl si na dnešní ráno. Důrazně synům přikázal, aby nestoupali příliš vysoko, a pokud se podmínky začnou zhoršovat, aby se okamžitě vrátili. „Maximálně k Hamplově boudě a ani o krok dál! Ať vás ani nenapadne lézt na Sněžku! Kolik tam letos v zimě už bylo nehod?“ varoval je ještě na autobusové zastávce. Teď přemýšlel, jestli jeho příkaz neměl nakonec opačný účinek.

Krkonoše byly příliš rozlehlé na to, aby mohl mít sebemenší pocit, že nad syny má být částečnou kontrolu. Navíc pro něj tyto končiny stále zůstávaly cizí, hory totiž nesnášel a jen zřídka kdy se do nich odvážil.

Téměř přitiskl nos ke sklu a potměšilýma očima plnýma vzteku zíral na ponurý horský masiv. Vítr vanoucí z vrcholů narážel v krátkých intervalech na netěsnící okno jeho pracovny a s nevídanou silou se snažil vniknout dovnitř. Měl pocit, že v každém poryvu, který se s pískotem nesl, slyší zlověstný chechot. Věděl, že si s ním představivost jen zahrává, a přesto měl chuť zacpat si uši.

Nenáviděl Jelení Horu. Protože ji uprostřed Jelenohorské kotliny obklopovaly hory ze všech stran, byla pod sněhem aspoň čtyři měsíce v roce. Všechno se mu zdálo cizí, protože odevšad dýchal německý duch tohohle místa. Navíc nedokázal uvěřit, že území bude už navždy součástí Polska. On jako policista nejlépe věděl, že tu bezpečno rozhodně není, i když podle papírů tady žádní Němci už nejsou. Dobře si pamatoval peklo, které se v Jelení Hoře rozpoutalo před několika lety... Hned po válce, ještě v roce 1945, sem polská armáda poslala své „operační skupiny“. Jenže ty se nějakými zvláštními instrukcemi o řízeném osidlování příliš nezdržovaly a místo toho začaly Němce jednoduše vyhánět.

Z dnešního pohledu musel přiznat, že ta akce se naprosto vymkla kontrole. Někteří lidé byli pobouřeni, že se Poláci chovali nehumánně, že nevinní lidé přicházeli o domov, o důstojnost, a někteří dokonce o život. „Nesmysly,“ pomyslel si. „O život připravovali Němci v Osvětimi. My jsme sem přišli nastolit pořádek. Nový, vlastní pořádek.“

Do července 1945 se jim podařilo vysídlit z kraje desítky tisíc lidí. Poté však stížnosti fricků, jak jim říkal, adresované sovětským úřadům způsobily, že akci pozastavili. Atmosféra byla napjatá. Část Němců stále doufala, že tu zůstane. Ale někteří Poláci je dokázali ponižovat takovým způsobem, že i největší zastánci setrvání v Dolním Slezsku se nakonec rozhodli odejít. Vzpomněl si, jak skupina mládeže umístila na jednu z jelenohorských tramvají ceduli s nápisem „Jen pro Poláky“. Grudziński tehdy stál na zastávce poblíž náměstí, a když do tramvaje nastupoval, vychutnával si pohled na zmatené Němce, kteří nevěděli, co mají dělat. Výraz ve tvářích těch někdejších, v duchu to slovo obzvlášť zdůraznil, obyvatel Jelení Hory byl k nezaplacení...

Postupimská dohoda však rychle zmařila poslední naděje Němců na to, že by tu mohli zůstat. Město bylo rozděleno na několik desítek sektorů a vysídlování se opět rozběhlo na plné obrátky. Přesto si byl dobře vědom toho, že někteří lidé tu zůstali, i když podle jeho názoru neměli. Někteří získali status starousedlíků, jiní uzavřeli smíšená manželství s Poláky... „Zrádci!“ pomyslel si. „Nikdy bych si zasranou Němku nevzal!“ Možností, jak zůstat v Jelení Hoře, ale bylo víc. Například takzvané reklamační lístky. Zavedlo je Ministerstvo pro Znovuzískaná území a umožňovaly některým Němcům zůstat. Tento dokument se vydával všemožným odborníkům napojeným na průmysl, bez nichž by nebylo možné po válce znovu spustit řadu podniků. Ale jakmile už

fabriky zase fungovaly, měli být všichni vysídleni. „Nebo rovnou zastřeleni,“ pomyslel si Grudziński a mimoděk zatnul zuby.

Grudziński totiž velmi dobře věděl, že mezi tou zdánlivě neškodnou skupinou lidí se chytře ukrývali členové německých partyzánů, takzvaného Werwolfu. Nejednou slyšel, že po válce za podivných okolností umírali polští policisté a úředníci, například starosta Kubik z nedalekého Bolesławce... A nejen Grudziński měl silné podezření, že většina těchto „nešťastných náhod“ byla ve skutečnosti výsledkem činnosti této odbojové skupiny. Co hůř, měl také za to, že značná část „vlkodlaků“ se ukrývá právě v okolí Jelenohorské kotliny. Bylo to pro ně ideální místo. Zprv se Poláci těm oblastem zpočátku vyhýbali, báli se totiž přetrvávající německé přítomnosti. Zadruhé kotlina ležela daleko od Vratislavi, kde měla polská policie víc lidí, lepší zázemí a výcvik než tady. A konečně činnost partyzánů výrazně usnadňovalo horské prostředí. Znali hory mnohem lépe než první pováleční osadníci, což jim při diverzních akcích dávalo značnou výhodu.

Nejraději by všechny Němce, kteří tu zůstali, pověsil, ale dnes už to nebylo tak jednoduché jako před pár lety, hned po válce. Tehdy stačilo jediné falešné svědectví, stručné obvinění ze spolupráce s Werwolfem. To byl solidní důvod k zatčení. Pak už se postarali o to, aby takový člověk nikdy nevyšel z vězení živý. Jeden z kolegů mu vyprávěl, jak účinně zastrašili německou komunitu v Bolesławci po smrti tamního starosty. Když se nepodařilo najít jednoznačnou příčinu „nehody“, při níž zahynul, obvinili z „atentátu na polského úředníka“ německého faráře, který ve městě zůstal. Po velmi důkladném výslechu vrátili zmučeného, v bezvědomí ležícího kněze řádovým sestrám, u nichž o pár hodin později zemřel. Pro mnohé to byl dostatečně pádný důvod, proč co nejrychleji odejít z místa, které vstupovalo do nové éry.

Navzdory relativnímu klidu, který v Jelení Hoře panoval už několik let, se Grudziński stále snažil být ve střehu. Jednotlivé podivné nehody a případy zmizení se totiž děly stále a on moc dobře věděl, že Werwolf není o nic méně nebezpečný než dřív. Policii a armádě se samozřejmě podařilo poslat na onen svět ne-jednoho člena téhle prokleté organizace. Přesto byl přesvědčený, že část lidí napojených na partyzánské struktury žije i dál. Mezi polským obyvatelstvem stále nenápadnější, mazanější a těžko polapitelní už nejspíš předávali štafetu dalším generacím. A ty se mohly začít mstít za křivdy, které byly Němcům před lety na tomto území způsobeny.

Znovu se podíval z okna a myšlenkami se vrátil k předchozím úvahám. Uvědomil si, že vlastně ani neví, kterou trasou se synové chtěli vydat. V hlavě měl zmatek. „Zatracené hory...”

Náhle Grudzińskiego pozornost upoutalo cosi v krajině Krkonoš. Těžká mračna se v jednom místě na okamžik rozestoupila a z jejich temného objetí se vynořila malá horská mýtina. Ležela vysoko, zalitá sluncem, jehož ostré paprsky se odrážely od sněhové pokrývky tak jasně, až to vypadalo téměř nepřírodně. Grudziński sraštil čelo. V tom jevu bylo něco znepokojivého, iracionálního. Dlouho se díval na světlý bod a cítil, jak v něm roste vnitřní neklid. Po chvíli pochopil proč. Na mýtině, kterou opět pomalu pohlcovala bouře, rozeznal Polední kámen, mohutný skalní útvar napravo od Velkého rybníka, na němž podle místních legend zanechal otisky svých drápů sám ďábel. Bylo to jedno z mála míst v Krkonoších, která znal dobře. Právě tam před několika lety zatýkal starého Němce, majitele horské boudy. Ten mu tehdy plivl do tváře a v zuřivosti uvrhl kletbu na něj i jeho děti. Ačkoli Grudziński dohlédl na to, aby frickův život skončil ve vězení, kdykoli si na ten okamžik vzpomněl, cítil v sobě

neklid. Nikdy předtím ani potom nezažil tak nelidský výbuch zuřivosti. Slova majitele staré boudy se k němu neustále vracela ve snech. Každá noční můra končila pohledem na mohutný požár a Grudziński se z ní probouzel promočený potem a lapající po dechu.

Už dlouho snil o tom, že se přestěhuje do většího města. Aspoň do Vratislavi, a nejlépe rovnou do středního Polska, hlavně dál od těchto končin, kde se pořád cítil v ohrožení. Překážkou mu však byla manželka, která jakoukoli debatu na tohle téma vždycky rychle utála. Vůbec mu nerozuměla. Netušila, že s každým dalším rokem přibývá lidí, kteří by si pro jejího muže přáli to nejhorší. Kromě Němců, již považovali policistu za ztělesnění ďábla v Krkonoších, se k jeho odpůrcům postupně přidávali i někteří zaměstnanci samotné policejní stanice. Nelíbila se jim jeho tvrdá ruka. Grudzińskiego manželku však zajímalo jen to, že se jim brzy narodí třetí dítě. Těhotná žena nechtěla o stěhování ani slyšet. Kdyby nebyla dcerou jeho nadřízeného, určitě by se ji snažil přesvědčit k přesunu mnohem rozhodněji.

Vratislav, 3. března 1960

Začínalo se stmívat, když vysoký, dobře stavěný muž krácel v tuhle hodinu téměř prázdnou ulicí Chałubińskiego směrem k ulici Curie-Skłodowské. Podrážky jeho kožených bot rytmicky klapaly o chodník, který už nějakou dobu smáčel déšť. Míjel novogotickou budovu ústavu fyziologie vratislavské lékařské akademie. V některých oknech ještě svítila světla, která vrhala na mokrou dlažbu dlouhé, rozmazané pruhy. Na zádech nesl těžký batoh

a pod paží měl staromódní dřevěné lyže, jež vzbuzovaly u těch několika kolemjdoucích, které míjel, nemalé překvapení.

Ačkoli do odjezdu nočního vlaku směr Karpacz zbývalo ještě dost času, chtěl být na vratislavském nádraží alespoň s hodinovým předstihem. K tomu ho nutil nejen jeho pedantský charakter, ale i vědomí důležitosti úkolu, který měl před sebou. Před několika lety požádal svou přítelkyni, jež pracovala na policii v Jelení Hoře, aby sledovala Tomasze Grudzińskiego a informovala ho o všem, co se policisty týká. Dnes ráno mu po telefonu předala velmi důležitou zprávu. Tvrdila, že Grudzińskiego synové se následující den ráno chystají do hor. Taková příležitost se nemusela opakovat. Pořád si opakoval její slova: „Kluci by měli vyrazit od kostela Wang a půjdou směrem k Hamplově boudě.“

Trať č. 274 a 340, vlak na trase Vratislav – Jelení Hora – Karpacz, noc ze 3. na 4. března 1960

Po celou cestu se muž snažil skrýt před spolucestujícími to, jak moc je nervózní. Na rozdíl od nich nezářil zvědavě po ostatních lidech namačkaných v těsném, vydýchaném kupé. Seděl téměř bez hnutí a hleděl z okna. Jaworzyna Śląska, Valbrich. Ještě nedávno to byly Königszelt a Waldenburg... Vlak míjel jednu obec za druhou, jejichž polská jména mu stále zněla cize. V duchu sám sebe pochválil, že si před cestou pečlivě prostudoval starou mapu Riesengebirge a porovnal ji s novou mapou Krkonoš, aby se lépe seznámil s polským názvoslovím. Nechtěl používat staré německé názvy vrcholů ani měst, protože věděl, že by to u polských osadníků mohlo vzbudit podezření. Zároveň si byl jistý,

že jeho německý přízvuk je téměř neslyšitelný, takže ho nejspíš nikdo nepozná.

V jednom okamžiku si všiml, že si ho se zájmem prohlíží starší žena sedící naproti. V jejích očích byl vysoký, něco přes dvacet let starý muž velmi pohledný. Měl pečlivě zastřižené strniště a pronikavé modré oči. Husté blond vlasy si sčesal na stranu, takže vynikalo jeho vysoké čelo. Nejvíc ji však zaujaly lyže, které měl opřené o stěnu hned vedle sebe. Když se na ně nakonec rozhodla zeptat, uvědomila si, že usnul.

Muž se náhle probudil a nemohl popadnout dech. Znovu se mu zdál sen o mohutném požáru. Ten děsivý obraz ho ve snech pronásledoval už řadu let od chvíle, kdy byl svědkem něčeho strašného, co se odehrálo v Krkonoších nedaleko Mittagsteinu, dnešního Poledního kamene. Zklidnil dech. Poslední zastávka, kterou si matně pamatoval, byla Jelení Hora. Vlak tam stál o něco déle. Železniční trať 274 do Jelení Hory obsluhovaly elektrické lokomotivy, ale v krkonošské metropoli je vyměňovali za parní, protože další úsek do Karpacze, trať 340, nebyl elektrifikovaný. Podíval se z okna a za sklem zahlédl důvěrně známý obraz horských lázní.

Karpacz, 4. března 1960

V Karpaczi vystoupil v šest ráno. Byla pronikavá zima a tma. Nástupiště pokryté sněhem osvětlovalo několik kdysi elegantních svítlen, které teď kvůli rzi a sklu rozbitému vandaly vypadaly dost uboze. Z dřevěného přístřešku nad nástupištěm místy opadávala barva a většina okapů už dávno zmizela, protože je někdo ukradl.

Kolem nádraží pomalu odhazoval sních postarší správce, jenž se zlostně díval na několik cestujících, kteří místo po odklizené cestě schválně šlapali přes sních a udusávali jeho čerstvou vrstvu.

Ke kostelu Wang se rozhodl dojít pěšky. Brána do národního parku, která se nacházela u starého kostela, byla oblíbeným výchozím místem pro túry směrem k Hamplově boudě a na Schneekoppe. „Totiž na Sněžku,“ opravil se v duchu okamžitě.

Procházel tichými ulicemi městečka a pod nohama cítil příjemné křupání čerstvého sněhu. Jeho stín se objevoval a mizel, jak míjel jednotlivé pouliční lampy, vrhající na chodník slabé světlo. Zvědavě se rozhlížel. Naposledy tu byl ještě před koncem války. Měl pocit, že se od té doby město změnilo málo. S každým dalším známým místem se vracela děsivá vzpomínka z doby před mnoha lety. Obklopovala ho jako ospalost svádějící mrznoucího člověka, která nejprve navodí klamný pocit úlevy a vzápětí ochromí a srazí na kolena bez možnosti úniku. Po tvářích mu začaly stékat slzy, které se tak usilovně snažil zadržovat od doby té tragédie. Považoval je za projev slabosti. Teď se však nacházel ve městě, s nímž ho poutaly jak ty nejkrásnější, tak nejstrašnější vzpomínky z dětství. Žádná síla by ho v tu chvíli nedokázala zastavit. Na jazyku cítil slanou chuť slz. Byly to slzy lítosti, která se s každým dalším rokem měnila ve vztek a palčivou touhu po pomstě.

Svívalo, když kluzkou strmou cestou dorazil k proslulému dřevěnému kostelu. V dětství příběh téhle stavby vždycky podněcoval jeho dětskou představivost. Nejenže byl do Karpacze přivezen po částech až z Norska, ale navíc pamatoval dobu legendárních vikingů.

Lavičky rozestavěné kolem kašny na náměstíčku před kostelem byly prázdné. Rukou shrnul sních z jedné z nich, posadil se a rozjímal nad krásou stavby, nyní ozdobené bílým popraškem.

Kostel byl do krajiny horského města vrostlý natolik, že se některým zdálo, jako by byl navržený přímo pro toto místo. Z batohu vytáhl starou ošoupanou termosku, kterou mu před lety koupil strýček na blešáku ve Vratislavi, trpělivě čekal a usrkával horký čaj. Z kamenné zvonice, která chránila dřevěnou stavbu před prudkým horským větrem, se tiše ozývalo odbíjení určující další čtvrt hodinu.

Čas se vlekl čím dál víc, a tak se rozhodl pro krátkou procházku po hřbitově u kostela. Snažil se zjistit, jestli se tu neobjevily nové náhrobky. Neuplynula ani hodina, když na nedaleké zastávce vystoupilo z autobusu jen pár lidí a mezi nimi dva asi osmnáctiletí kluci. Museli to být bratři, na které čekal. Stačil letmý pohled na jejich teplé bundy, nové boty a batohy, aby si udělal jasno o tom, že pocházejí z bohaté rodiny. Rázným krokem se vydali od zastávky ke kostelu. Jeden z nich se po několika krocích smekl a při pádu strhl i druhého. Rychle se zvedli, očistili od sněhu a pokračovali dál, tentokrát už opatrněji. U vstupu do národního parku se na chvíli zastavili, aby si prohlédli informační tabuli s mapou Krkonoš. Ani si nevšimli, že je od samého začátku někdo pozorně sleduje.

Jakmile se vydali kupředu, muž vstal, vzal si lyže a po chvíli vyčkávání se vydal za nimi. Doufal, že mu počasí bude nakloněno a závoj mlhy skryje před světem to, co má v úmyslu udělat. Po zhruba hodině chůze chlapci dorazili na Polanu, kde si, jak muž správně předpokládal, naplánovali pauzu. Zamířili k *Schlingelbäude*, kterou Poláci přejmenovali na boudu Bronka Czecha⁷. Starý horský hotel vypadal přesně tak, jak si ho muž pamatoval

7 U nás známá jako Schlingelova bouda. (pozn. překl.)

z dřívějšíka. Vzpomněl si na rodinu Scholzových, která se o budou starala téměř půl století až do konce války. Před očima se mu vybavila Luisa, dcera nájemce Adolpha, do které byl celé dětství potají zamilovaný. „Zajímalo by mě, co s ní teď je... jestli vůbec žije,“ pomyslel si a oči se mu znovu zalily slzami. Silně si promnul víčka a pak se vydal k boudě, přičemž se pozorně rozhlížel. Z Polany se otevíral výhled na mohutný masiv Krkonoš. Jasně se rýsovaly prohlubně Malého a Velkého rybníka. Na okraji toho druhého zahlédl cosi nerozpoznatelného, musely to být ruiny někdejší *Prinz-Heinrich-Baude*, kvůli nimž sem vlastně přijel.

Chlapci seděli na lavičce před boudou a v rukou drželi hrnky s kouřícím čajem. „Rozmazlenci,“ pomyslel si. „Ani si nenosí vlastní termosky...“ Rozhodl se posadit ke stolu vedle nich, aby mohl nenápadně poslouchat, jaké mají plány. Než však stačil vymyslet, jak s nimi začít rozhovor, udělali to za něj.

„Parádní lyže! Hele, Franku, podívej, co má pán za vybavení...“ ozval se s obdivem v hlase menší z chlapců.

„To snad není možný! Kde jste se naučil lyžovat?“ zeptal se druhý.

„No jo, lyže...“ Ani ho nenapadlo, že to na kluky udělá takový dojem.

„Jsem Jan,“ zalhal s nuceným úsměvem a podal chlapci ruku.

„Franek,“ představil se vyšší. „A tohle je můj brácha...“

„... Antek!“ skočil mu okamžitě do řeči druhý a energicky mu stiskl ruku.

„Tak co ty lyže? Pojedete dolů?“

„No jo! Ale kudy? Je to těžké?“ spustili na něho oba.

„Ne, není to tak těžké...“ zavrtěl hlavou. „Vy jste to ještě nikdy nezkusili?“

„Ale jděte!“ protočil oči Franek.

„Táta nám to zakazuje. Je to policajt v Jelení Hoře... Pořád do nás hustí, jak je to nebezpečné a že si něco uděláme. Ani sem nás nechtěl pustit. Dokážete si to představit?“ okamžitě se rozpovídal Antek. „A to už nám je přes osmnáct!“

„No jo, to už jste dospělí chlapi,“ odpověděl stručně.

„Právě! Je tu tak krásně, že jo? A on pořád jen straší a straší s těma vlkodlakama... Na stará kolena se určitě zblázní.“ Antek si významně poklepal na čelo.

„S jakýma vlkodlakama?“ předstíral, že nechápe.

„No s tím Werwolfem... nebo jak se to jmenuje,“ zašeptal Antek.

„A vy nejste z Německa?“ začal si ho podezíravě prohlížet Franek.

„Do prdele, všiml si toho,“ blesklo mu hlavou.

„Já?“ dělal překvapeného. „Já jsem z Horního Slezska. Starousedlík. Jezdím sem už pár let právě kvůli lyžím. Jéje, kdybyste věděli, jakou mám z jízdy radost,“ snažil se rychle odvést řeč jinam. „Třeba dnes... dneska mířím na Malý Šišák. Prý jsou tam fantastické podmínky pro lyžování. Dlouhý, holý svah, kamarádi říkali, že je tam spousta sněhu...“ Ukázal rukou na západ. Sám se divil, jak snadno mu ty nesmysly jdou. Podle zaujatých výrazů obou bratrů to vypadalo, že mu věří. Netušili, že vrchol Malého Šišáku pokrývají kameny a nad úpatím roste hustý les. Sjet na lyžích z takové hory je prakticky nemožné.

„My jdeme na Sněžku,“ pochlubil se Antek.

„A kudy, jestli se smím zeptat?“

„Po modré, je to nejkratší.“

Podíval se na ně s předstíranou nelibostí a zakroutil hlavou.

„Chm, to asi není nejlepší nápad... to je hodně nebezpečná trasa!“ řekl důrazně.

„Vážně? A proč?“ zeptal se zvědavě Franek.

„Určitě to tam bude pěkně namrzlé, to zaprvé. A zadruhé se podívejte na vrstevnice.“ Ukázal na mapu, kterou před chvílí jeden z bratrů vytáhl. „Vždyť je to hroznej krpál! Zbytečně se uštveté. Navíc velká část cesty vede mimo les. Když si Krakonoš, pán hor, usmyslí pohrát si s počasím a pošle na vás vítr, zmrznete na kost!“

„Kdo je Krakonoš?“ zeptal se Antek.

„To je dost dlouhá pověst... Rád bych vám ji pověděl, ale víte jak... musím jít dál. Třeba se mi dnes podaří sjet dvakrát.“ Na chvíli se odmlčel, jako by o něčem přemýšlel, a pak navrhl: „A co kdybyste šli stejnou cestou jako já?“

„A vy půjdete kudy?“

„Odsud z Polany po žluté. Cestou uvidíte Poutníky. I odtud jsou trochu vidět.“ Ukázal na skály v dálce, vyčnívající z lesa. „A nahoře je slavný Polední kámen!“ Chlapci se dívali směrem, kterým ukazoval. „Jedna z legend říká, že na těch skalách najdete otisky ďáblovy drápy. Prý je sem kdysi sám přitáhl.“

„Dá se od Poledního kamene dojít na Sněžku?“ zeptal se Franek, kterého začaly přepadat pochybnosti.

„Nahoře se prostě rozdělíme. Já půjdu doprava na Malý Šišák a vy můžete klidně zamířit na Sněžku. Odtamtud už je to kousek.“

„Jdeme s váma!“ zvolal nadšeně Antek a podíval se tázavě na bratra.

„Tak jo,“ mávl Franek rukou, i když se mu ten nápad úplně nelíbil.

„Výborně,“ pomyslel si muž.

Cestou odpovídal na nespočet otázek o lyžování a snažil se bratry zaměstnat vyprávěním o krkonošských legendách, kterých znal spoustu. Po nějaké době začal být Franek trochu neklidný.

„Mraky jsou nějaký tmavý. To nevěstí nic dobrýho. Možná se Krakonoš fakt našel a začne měnit počasí, jak jste říkal?“ zkusil zažertovat, ale v očích měl znatelnou nejistotu.

„Klid,“ odvětil muž. „Sněžit začne nejdřív za hodinu. Cítím to. A to si pište, že intuice mě ještě nikdy nezklamala. Do té doby klidně dojdete k Slezskému domu. To je bouda cestou na Sněžku. Tam se můžete ukrýt, než se to přezene.“

Franek vypadal klidněji.

Polední kámen byl na dosah. Bratry nové místo očividně zaujalo a začali přemýšlet, jestli by dokázali vylézt na skály jen tak, bez dalšího vybavení.

Čím dál hustší mlha začínala připomínat mléko, které zalilo všecken okolní svět. Společně s dlouho padajícím sněhem zakryla výhled na kotlinu, jež zůstala za nimi, schovaná pod nepropustnou vrstvou mraků. Viditelnost se horšila každou minutou a člověk mohl mít pocit, že se nachází na malém liduprázdném ostrově uprostřed moře neproniknutelné bílé. Když dorazili až k samotnému Polednímu kameni, z bílého víru sněhu a mlhy se chlapcům začala točit hlava. Jediným zřetelným bodem v okolí byly mohutné skály. Udýchaní a unavení po výšlapu došli ke kamenné lavičce, která stála hned vedle skal před porostem kosodřeviny. Ometli z ní sních a s úlevou se posadili. Muž zůstal stát, jako by váhal, co má udělat. Po chvíli si sedl vedle nich. Vytáhl z batohu kovovou krabičku se sušenkami a nabídl jim. Franek po nich bez váhání sáhl.

„Taky bych si dal, jenom si musím nejdřív odskočit tadyhle za skálu, vždyť víte...“ omlouval se Antek.

„To není dobré,“ pomyslel si muž a cítil, že situace se mu začíná vymykat z rukou. Mezitím si Franek strčil do úst celou sušenku.

„Víš, že hned tady za skalami, nad Velkým rybníkem, bývala krásná bouda? Jmenovala se Prinz-Heinrich-Baude, tedy bouda Prince Jindřicha.“

„Výborný sušenky,“ poznamenal kluk. Po chvilce se zeptal: „A co se s tou boudou stalo?“

„Smutná historka...“ Muž zavrtěl hlavou. „Zapálil ji jeden velmi, velmi zlý člověk.“

„Jejda...“

„Jsem moc rád, že ti chutnají. Koupil jsem je v Jelení Hoře, v cukrárně U Pána hor,“ zalhal muž, zlověstně se usmál a v očích se mu objevil nebezpečný lesk. Franek už si toho nestačil všimnout a bezvládně se sesunul z lavičky na zem.

„Musím si pospíšet,“ pomyslel si muž a rozhlédl se pozorně kolem sebe. Po Antkovi stále ani stopa. „Proč si, sakra, nevzal sušenku hned?“ rozčilil se v duchu a po chvilce váhání se schoval do hustých křovin vedle lavičky. Ještě předtím vytáhl z batohu láhev a obvaz. Čekal trpělivě jako šelma připravená vyskočit na nic netušící kořist.

Antek se po chvíli vynořil zpoza skal. Náhle se zarazil a pak s hrůzou v očích přiběhl k bratrovi.

„Proboha! Franku! Co se stalo?! Proč nic neříkáš? Bože!“ lapač chlapec po dechu. „Jane! Pomoc! Kde jste?“ vykřikl. Jak se soustředil na bezvládného bratra, nevšiml si muže, který se tiše vyplazil z křoví. Když k bratrovi poklekl a uviděl bledý stín, který se nad ním tyčí, hrůzou nevydal ani hlásku. Muž ho rychlým pohybem sevřel kolena jako kleštěmi, aby mu na těle nezůstaly modřiny svědčící o zápasu. Obratně přitiskl oběti k ústům mokrý obvaz a trpělivě vyčkával, zatímco chlapce zachvátily poslední slabé záškuby.

Když si byl jistý, že Antek ztratil vědomí, posadil se na lavičku. Ruce se mu tráslý a srdce tlouklo jako splašené. Dýchal mělce

a cítil, jak mu krev pulzuje ve spáncích. Bylo mu tak horko, že si navzdory mrazu rozeplnul bundu. Cítil se odporně. Pořád se snažil věřit, že ho pomsta očistí a uzdraví. Jenže žluč nenávisti v něm tvrdohlavě přetrvávala a mísila se s něčím novým. Byl to dusivý pocit viny. „Teď už není cesty zpátky,“ pomyslel si a rychle se pustil do práce. Oba bratry jednoho po druhém odtáhl ke skalám. „Čím dřív vychladnou a zmrznou, tím menší šance, že je někdo najde včas,“ uvažoval. Těla naaranžoval tak, aby to vypadalo, že se objímají ve snaze uchovat si poslední zbytky tepla. Pak je zasypal vrstvou čerstvého sněhu, i když vlastně ani nevěděl proč. „Hotovo,“ pomyslel si, zapálil si cigaretu a pozoroval dvě těla, v nichž ještě doutnal život, který měl zanedlouho vyhasnout. Najednou si uvědomil, že pro mnoho lidí by byl obyčejným vrahem. „To není pravda!“ pokusil se umlčet výkřiky vlastního svědomí. „Jsem jen nástrojem spravedlnosti. Vždyť i Krakonoš občas lidem zkřížil cestu a měnil značení u cest, a přesto si ho místní po staletí vážili.“ Vzpomněl si znovu, proč se rozhodl bratry zabít, a ta myšlenka ho trochu uklidnila. Nedopalek típl, schoval do kapsy a rozhlédl se. Naposledy se ujistil, že čin neměl žádného svědka. Sníh mírně roztál na ještě teplých tvářích chlapců. „Už není cesty zpět,“ pomyslel si znovu s hořkostí, nazul si lyže, zkontroloval vázání a vydal se cestou, kterou znal jen on, dolů k Jelenohorské kotlině. Za chvíli dvě úzké stopy po lyžích zavál sníh. Jediným němým svědkem vraždy zůstaly trosky velké budovy, boudy Prince Jindřicha, vzdálené jen pár set metrů. Tomasz Grudziński si to místo určitě pamatoval.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Horská bouda, která zanikla***.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.